Tálca (készlet része) - A balatonfüredi kikötő látképével (az ún. balatonfüredi kávéskészlet része)

Kerámia- és üveggyűjtemény

Leltári szám:	52.2459.1
Gyár / műhely:	Fischer Mór porcelángyára (Herend)
Készítés ideje:	1860 KÖRÜL
Készítés helye:	Herend
Jelzés:	alján, máz feletti kékkel a herendi gyár jegye (koronás magyar címer)
Anyag:	porcelán
Technika:	aranyozott; máz felett színesen festett; öntött
Méretek:	magasság: 4,1 cm átmérő: 36,5 cm átmérő: 26,5 cm

A legismertebb magyar porcelánmanufaktúra, Herend 1839-től működött Fischer Mór (1799-1880) vezetésével. Az alapító Stingl Vince (1796-1850 körül) volt, aki kis keménycserép (kőedény) műhelyt, üzemet létesített 1826-ban Herenden, porcelánkísérleteket is folytatott, ám ezek nem jártak sikerrel. A porcelánmanufaktúra tényleges alapítójának Fischer Mórt kell tekintenünk.

Fischer főúri családok megfogyatkozott korai bécsi, meisseni, sevres-i készleteinek kiegészítésére, távol-keleti díszporcelánok másolására kapott megbízást. A porcelángyáros szenvedélyesen törekedett arra, hogy reprodukálja, vagy másolataival – a kivitelezés igényessége révén, ha lehet – túl is haladja a megismert porcelán-remekek színvonalát. Művészi ambíciója szorgalommal párosult. A megrendelések nyomán a herendi manufaktúra idővel olyan mintakincset halmozott fel Fischer Mór korszakában, amely a folyamatos továbblépést, az új forma- és dekorváltozatok gazdag arzenálját eredményezte. A megfelelő minőségű porcelánok újragyártásában tökéletességre törekedett.

Fáradozása eredménnyel járt, darabjai hamarosan tetszést arattak. Kiváló üzleti érzékkel mutatta be termékeit előbb az első magyar iparműkiállításon, majd később, az 1851-ben, Londonban megrendezett első világkiállítástól valamennyi világkiállításon. Mutatós, igényesen megfestett porcelánjait elismeréssel fogadták, díjakkal jutalmazták.

Fischer Mór korszakának talán egyik legszebb emléke a Balatonfüredi készlet. A tete a tete, azaz kétszemélyes készlet formavilága rokokó jellegű, festése a 19. század romantikus tájképábrázolásainak jegyében készült, Szerelmey Miklós (1803-1875) 1848-ban megjelent Balaton-albumának kőnyomatai alapján. A készleten tizenegy nagyobb balatoni tájkép és hat kisebb ábrázolás látható. A tájképek főként a kor kedvelt üdülőhelyét, Füredet ábrázolják a Horváth-házzal, a gyógyvíz ivókútjával, amelyről Szerelmey albuma így ír: *a főforrás vagy ivókút a sétatér nyugati részén. Ez a többiek felett kitűnő kis csarnokkal van körülvéve, melynek kúpját négy oszlop tartja, s a lemenet a kúthoz négy oldalról lépcsőkön történik, hol a savanyúvíz vas rostély alatt őriztetik*.

A készlet cukortartóján Tihany távlati képe is megjelenik, a környék legszebb műemlék épületével, a tekintélyes bencés apátsággal. Több képen is szerepel az első balatoni gőzhajó, amelyet Kisfaludy Sándorról neveztek el, és 1846-ban Széchenyi István (1791-1860) születésnapján, szeptember 21-én bocsátottak vízre.
A készlet élénk színei, a részletgazdag miniatűr képek, a sárga alapú, arannyal festett rácsos, rocaille-os, kagylós keretelés roppant gazdag hatást keltenek. Az egyik csészealj peremének alján minden íven egy-egy, a Balaton vidékén fészkelő madár miniatűr képe is látható. A csészék belső oldala és a csészeöblök szintén gazdagon dekoráltak.

Irodalom

- szerző: Vadas József: *A magyar iparművészet története. A századfordulótól az ezredfordulóig*. Corvina Kiadó, Budapest, 2014. - 11. kép

© 2012-2026, Minden jog fenntartva Iparművészeti Múzeum

- Szerk.: Horváth Hilda, Szilágyi András: *Remekművek az Iparművészeti Múzeum gyűjteményéből. (Kézirat)*. Iparművészeti Múzeum, Budapest, 2010. - Nr. 108. (Balla Gabriella)
- Balla Gabriella: Hőskorszak, fénykorszak. Fischer Mór gyára. *Herend. A Herendi Porcelánmanufaktúra története*. Herendi Porcelánmanufktúra Rt., Herend, 2003. - 67-71.
- Szerk.: Siemen Wilhelm: *Ceramic - Culture - Innovation, 1851-2000*. Deutsches Porzellanmuseum, Hohenberg an der Eger, 2002. - p. 27.
- *Herend. Exhibition presenting relations between Herend and Queen Elizabeth, the House of Habsburg*. The Yomiuri Shimbun, Osaka, 2000. - Nr. 24.
- Szerk.: Lovag Zsuzsa: *Az Iparművészeti Múzeum. (kézirat)*. Iparművészeti Múzeum, Budapest, 1994. - Nr. SZ/75.
- Varga Vera: *Herend: herendi porcelán mesterművek Magyarországról*. Asahi Shimbun, Tokyo, 1993. - Nr. 42.
- a kiállítást rendezte: Batári Ferenc, Vadászi Erzsébet: *Historizmus és eklektika. Az európai iparművészet stíluskorszakai*. Iparművészeti Múzeum, Budapest, 1992. - Nr. 196.
- Molnár László: A herendi balatonfüredi készlet. *Sub Minervae nationis praesidio. Tanulmányok Németh Lajos 60. születésnapjára*. ELTE, Budapest, 1989. - 136-140.
- Szerk.: Voit Pál, László Emőke: *Régiségek könyve*. Gondolat Kiadó, Budapest, 1983. - 23. színes kép
- Szerk.: Radocsay Dénes, Farkas Zsuzsanna: *Az európai iparművészet remekei. Száz éves az Iparművészeti Múzeum 1872-1972*. Iparművészeti Múzeum, Budapest, 1972. - Nr. 331.

© 2012-2026, Minden jog fenntartva Iparművészeti Múzeum

© 2012-2026, Minden jog fenntartva Iparművészeti Múzeum